Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 89 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ 1884 (Ն. Տ.) 1 ՄԱՅԻՍ — 6 ՐԷՃԷՊ 1301

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դուրուշ երկու անգամի համար 2 դուրուշ է . աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ :

Օրագրոյս վերաբերեալ Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել՝

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի »

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ Ղալաթիա, Իզմիրլի օղլու խան, թ. 19.

Իսկ գաւառներին հետեւեալ հասցէին՝

درعليه‌ده غلطه‌ده ازميرلى اوغلى خانده ١٩ نمروده

{ اره‌ولك } غزته‌سى اداره‌سنه

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան	արծաթ	200
« «	Վեցամսեայ	« «	100
« «	Եռամսեայ	« «	50
« «	Ամսական	« «	20
« «	Հատոյ	« «	1
Գաւառաց համար	Տարեկան	« «	240
« «	Վեցամսեայ	« «	120
« «	Եռամսեայ	« «	60
Օտար Երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» «	Վեցամսեայ	«	28

Դուրս դրկուած թղթոց ճամբու ծախքը Խմբագրութեան վրայ է :

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ԱՊՐԻԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հեռագիր մը ծանույց մեզ անցեալ օր թէ բոլոնիացի կաթոլիկ կղերը միշտ կը մերժէ ռուս կառավարութեան պահանջումը թէ քարոզչք ռուսերէն քարոզին փոխանակ բոլոներէնի : Լաւ հասկնալու համար զայս հեռագիր, պէտք է գիտնալ թէ վերջերս ռուս կառավարութիւնը վերբերած է մանաւոր ջանքեր ընել՝ փութացնելու համար Բոլոնիոյ ռուսացումն : Օրինակի համար, որոշեր է բառնալ «Բոլոնիա» անունն, եւ «Վիսդուլի Նահանգ» յորջորջել այն երկիր որոյ մայրաքաղաքն է Վարշաւիա : Բոլոնիական թատրոններու յատկացեալ պետական նպաստի դադարը ջնջուեցաւ, եւ յատկացուեցաւ ի Բոլոնիա ռուսերէն ներկայացումներ տուող թատրոններու : Տեղական իշխանութեանց հետ բոլոներէն հաղորդակցութիւններն ու թղթակցութիւններն արգիլուեցան, եւ ամեն ուրեք պարտաւորիչ եղաւ ռուսերէնը : Բոլոնիոյ կուսակալ Կուրգօյ զօրավարն, ինքն իսկ բոլոնիացի մը գոլով հանդերձ, մօտերս խստիւ յանդիմանեց երեւելի բոլոնիացի մը, որ իրեն հետ բոլոներէն կը խօսէր : Այն դժբախտ երկրին անուան հետ ջնջուելու վրայ է բացառիկ դրութիւնը զոր ցարդ կը վայելէր Բոլոնիա, եւ որ ինչ ինչ տարանձնաշնորհումներ կուտար ռուսական սատացուածոց այս մասին : Ժողովրդեան հետ կղերին յարաբերութեանց, դատական կազմակերպութեան եւ օրինաց, տեղական լեզուի եւ սովորութեանց նկատմամբ, Բոլոնիա ցարդ կարգ մը արտօնութիւններ կը վայելէր, զորս այժմ որոշուած է ջնջել : Բոլոնիական նահանգը պիտի բաժնուի չորս գաւառներու, որք պիտի կառավարուին ըստ ամենայնի յար եւ նման ուրիշ գաւառաց Ռուսիոյ : Որովհետեւ բոլոնիացիք մեծագոյն մասամբ կաթոլիկ են, եւ բոլոնիացի կաթոլիկ կղերն ազգասէր է, ռուս կառավարութիւնը սաստիկ վէճի մէջ է այս մարմնոյ հետ, եւ մի կողմէ Հռոմի, միւս կողմէ Վարշաւիոյ մէջ, անընդհատ կռիւ մը կը մղէ անոր դէմ : Բոլոնիացւոց ազգասիրութեան ամեն արտայայտութիւնք խստիւ կ'արգիլուին եւ կը պատժուին, եւ ամեն միջոցք ձեռք կ'առնուին որ երբեք ոչ պատերազմի դաշտին վրայ, դէթ Կուրգօյ զօրավարին փորձութեանց ներքեւ, ստուգութիւն գտնէ այն գերագոյն յուսահատութեան ճիչը. — «Վերջացաւ Բոլոնիա» :

Բայց Բոլոնիացիներն իրենք հեռի են յուսահատելէ : Նախ հաստատ չունին թէ բանապետութեան զօրութիւնը կրնայ տեւական լինել : Իրենց ազգութիւնը բառնալու եւ Բոլոնիոյ անունն ազգաց ցանկին մէջէն ջնջելու համար ձեռք առնուած միջոցները կը վերագրեն բանապետութեան, բիրտ ոյժի, ո՛չ թէ քաղաքակրթութեան : Թէ յետադէմ, կազմակերպեալ, խեղճ ժողովուրդ մը տեղի տայ բարձրագոյն քաղաքակրթութեամբ օժտեալ ազգի մը առջեւ, աւելի բնական չկայ : Լաւ մրցում մ'է այս, լուսաւորութեան պատերազմն է այս : Բայց կռիւն որ Ռուսիոյ կողմէ կը մղուի ընդդէմ Բոլոնիոյ, չէ այս տեսակ պատերազմ կռիւ մը : Երկրորդ, Բոլոնիացիք կը տեսնեն թէ իրենց ազգն ամենուրեք նոյն դառն պայմանաց ներքեւ չգտնուիր : Աւստրիոյ Բոլոնիացիք, ընդունեալ ի Կալիցիա, աւելի բախտաւոր են : Կը վայելեն ինքնօրինութիւն, կառավարիչը բոլոնիացի է, բայց Կուրգօյ մը չէ . Նահանգային ժողով մը կայ, ուր Բոլոնիացիք մեծամասնութիւն կը կազմեն, եւ հետեւապէս Կալիցիոյ նահանգին ներքին գործերը կը վարեն ըստ իրենց ազգային բաղձանաց : Տեղական վարչային լեզուն է բոլոներէն . դպրոցաց պաշտօնական լեզուն բոլոներէն է, եւ նոր սերունդը կը կրթուի բոլոնիական ոգւով : Բոլոնիական ազատ մամուլ մը եւ թատրոն մը ամեն օր կ'արծարծեն նոյն ոգին : Հետեւապէս, Բոլոնիացիք իրենց յոյսերը կեդրոնացուցած են Կալիցիոյ վրայ, ուստից կը սպասեն օր մը իրենց բաժնեալ ազգին միութիւնն եւ վերածնութիւնը : Բրուսիա ոչ ինչ նուազ խիստ է բրուսիական Բոլոնիոյ (Բոզենի Նահանգին) համար, որչափ Ռուսիա՝ իւր բաժնին ընկած Բոլոնիոյ համար : Երբ Բոզէն միացաւ Բրուսիոյ հետ, Պերլինի կառավարութիւնը խոստացաւ յարգել իւր բոլոնիացի նոր հպատակաց ցեղային յատկանիշները, լեզուն, եկեղեցական անկախութիւնն, եւն : Բայց 1870 ի պատերազմէն ի վեր, Պիզմարք իշխանը, բոլոր Գերմանիան ի մի ձուլելու եռանդէն բռնուած, բռնաբարեց Բոզէնի մասին իւր կառավարութեան տուած խոստումներն, եւ ամեն միջոց ի գործ դրաւ եւ կը դնէ, Բոզէնի Բոլոնիացիներն ամբողջովին գերմանացնելու : Այս կողմէ եւս, ուրեմն, Բոլոնիացիք յուսոյ նշոյլ մը չտեսնելով, առաւելագոյն սիրով կը փարին Կալիցիոյ, ուր Աւստրիոյ արդի ազատական Նախարարութիւնն այնչափ արդար եւ բանաւոր ընթացք մը կը բռնէ իրենց նկատմամբ :

Ուրիշ հեռագիր մը ծանույց մեզ անցեալ օր թէ Բեդրբուրկի կառավարութիւնը կանչեր է իւր Վիէննայի դեսպանն, պ. Լոպանոֆ իշխան, «տեղեկութիւն ստանալու համար այն քաղաքականութեան վրայ ուր Աւստրիա կը հետեւի սահմանակից բոլոնիական գաւառին մէջ, ի Կալիցիա», եւ հաւանական է թէ այս նկատմամբ ռուս դեսպանը Վիէննայի կառավարութենէն բացատրութիւն խնդրելու հրաւիրուի : Ընթերցողք այժմ կարող են գուշակել այս բառ երեւոյթին անմեղ պարբերութեան իմաստը : Ռուսիա պարզապէս դժգոհ է տեսնելով թէ սահմանագլխէն անդին, ռուսական Բոլոնիոյ կից դրացի աւստրիական Բոլոնիոյ մէջ, դրացի կառավարութիւն մը իրմէ բոլորովին տարբեր ընթացք մը կը բռնէ : Բոլոնիա բաժնուած է երից կայսրութեանց, Ռուսիոյ, Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ, եւ Ցարին կառավարութիւնը կը փափաքի որ այս երեք կառավարութիւնք նոյն քաղաքականութիւնը բռնեն բոլոնիացւոց նկատմամբ : Ի Բեդրբուրկ կը խորհուի թէ առ ինչ կը ծառայէ ռուսացնել Վարշաւիոյ Բոլոնիացիներն, երբ Լեմպերկի (Կալիցիա) Բոլոնիացիք առաւել քան երբեք վառ կը պահեն ազգայնութեան հուրն : Ի Վարշաւիա ձեռք առնուած հակազգային միջոցներ սահմանագլխին աւստրիական կողմին վրայ բոլորովին տարբեր ազդեցութիւն մը կ'ընեն, եւ զգալով այն վտանգ որ կը սպառնայ իրենց ազգութեան, Բոլոնիացիք ի Կալիցիա մեծագոյն խնամ կը տանին պահպանման իրենց ազգային իրաւանց եւ ցեղային յատկութեանց : Ի Լեմպերկ հրատարակեալ բոլոներէն թերթ մը, նկարագրելով Ռուսիոյ Մաքիավելեան ջանքերն, որով կ'աշխատի իւր հակազգայնական աշխարհավարութեան մասնակից ընել զԱւստրիա, մեծ երկիւղ չզգար, խորհելով թէ սահմանադրական դրութիւնն որով կը կառավարի Աւստրիա-Հունգարիա, Կալիցիոյ նկատմամբ աշխարհավարութեան հիմնական փոփոխման մը թոյլատու չէ : Կալիցիոյ Բոլոնիացիք են իր հինգ միլիոն, եւ նոյն համեմատութեամբ ձայն ունին Վիէննայի Խորհրդարանին մէջ : Օրուան Նախարարութիւնը, մանաւանդ երբ կը վերաբերի ազատական կուսակցութեան, իւր դիրքն ամրապնդելու համար պէտք կը զգայ բոլոնիացի երեսփոխանաց աջակցութեան, որք իրենց հայրենեաց շահերն արդիւնաւորապէս պաշտպանելու համար, ուրիշ խնդրոց մէջ զիջում կ'ընեն նախարարութեան : Ազգ մը ջնջել ազգաց ցանկէն, լեզու մը սպաննել, պատմութիւն մը մոռցնել, այս տեսակ չարհասաութիւնք աւելի դիւրին են ոչ-սահմանադրական քան սահմանադրական կառավարութեան մը ներքեւ, եւ իրենց այժմեան իրաւունքները պահպանելու համար Կալիցիոյ Բոլոնիացիք իրենց մեծագոյն յոյս դրած են Աւստրիան կառավարող Սահմանադրութեան վրայ : Այս խորհրդութիւն անգամ մ'եւս կ'ապացուցանէ այն լաւ ապաւորութիւն զոր, ինչպէս կը բացատրէինք անցեալներն, սահմանադրական վարչութիւնը կ'ունենայ Եւրոպիոյ կառավարութեանց աշխարհավարական բարոյականին վրայ, այն յարաբերութեանց նկատմամբ զորս կը տածեն իրենց թէ՛ դրացեաց եւ թէ՛ հպատակաց հետ : Խնդիր է սակայն թէ Վիէննայի կառավարութիւնը մինչեւ ո՛ր աստիճան պիտի կարենայ ընդդիմանալ թէ՛ Բեդրբուրկէն եւ թէ՛ հաւանօրէն՝ Պերլինէն գալիք սպառնալից յորդորմանց, ի մասին իւր բոլոնիացի հպատակաց նկատմամբ հետեւելի աշխարհավարութեան : Շատ մը քաղաքական շահեր եւ նկատումներ Աւստրիան կը կապեն իւր երկու հզօր դրացեաց հետ, եւ ինչ որչափ ալ ազատամիտ լինի, չի կրնար բան մը չառնուլ իւր դրացեաց պահպանողական յետադէմ ուղղութենէն : Բոզէնի Բոլոնիացիք կը յուսան թէ զիրենք գերմանացնելու համար եղած ճիգերը տեւական հետեւանք չեն կրնար ունենալ, երբ օր մը ազատական նախարարութիւն մը գործոյ գլուխն անցնի ի Պերլին : Լաւ դատաւորներ հարկաւ կան ի Պերլին, կ'ըսեն, բայց ազատամիտ նախարարներ՝ երկար ժամանակէ հետէ չկան Բրուսիոյ եւ Գերմանիոյ մայրաքաղաքին մէջ : Բայց ազատական կուսակցութիւնք, ինչպէս օր ըստ օրէ կը տեսնեն ուշադիր ընթերցողք, կը զօրանան գերմանական Խորհրդարանին մէջ, եւ ծերունի Կայսրն ո՛րչափ ալ ընդդիմանայ խորհրդարանական դրութեամբ Նախարարութիւն մը ունենալու, կամ որ նոյն է՝ առ Խորհրդարանն պատասխանատու նախարարութիւն մը կազմելու, Խորհրդարանին մէջ օր մը ստուգապէս գոյանալիք ազատական մեծամասնութիւն մը պիտի կարենայ իւր այս կամքն ի գործ դնել, որ առ այժմ լոկ ծրագիր մը, խորհուրդ մ'է :

Բեդրբուրկի կառավարութիւնը կ'աշխատի կանխել եղելութիւններն, եւ ազատական ու սահմանադրական դրութեան այս վերջնական յաղթանակէն առաջ ի գործ դնել իւր դիտումներ : Բոլոնիոյ նկատմամբ իւր տխուր խորհուրդներ կարելի է նկարագրել երբեւ գաղտագողի, մթոյ մէջ կատարելի գործ մը, զոր պէտք է ի գլուխ հանել՝ լուսաւորութեան, ազատամտութեան արեւը դեռ չծագած : Այս է պատճառը որ մինչդեռ իւր գերման դրացին հակառակ է Բոլոնիացւոց եւ իւր աւստրիացի դրացին վարանման մէջ է, ինք կ'աշխատի մահացու հարուածը տալ բոլոնիական ազգութեան : Բոլոնիացիք կը զգան թէ իրենց բոլոր յոյսը կը կայանայ այն կրաւորական դիմադրութեան մէջ, զոր կրնան ընել իրենց մեծագոյն թշնամւոյն այս դերագոյն ջանից դէմ : Իրենք, ինչպէս փորձեցինք ցոյց տալ համառօտիւ, լի են երկիւղներով եւ յոյսերով : Հասկցած են թէ, եթէ այս անգամ եւս, այս վերջին ճգնաժամին մէջ, չընկճին իրենց ազգութեան դէմ ուղղեալ հարուածոց ներքեւ, ապագային համար լաւագոյն յոյսեր կրնան ունենալ, զի Եւրոպիոյ մէջ օր ըստ օրէ յաղթանակ տանող յառաջդիմական սկզբունք նպաստաւոր են փոքրիկ ազգութեանց պահպանման : Կը յիշեն թէ Իռլանտայի մեծագոյն վտանգը Քրոմուէլի օրով էր, եւ թէ, հակառակ այն գերազանցութեան զոր քաղաքակրթական տեսակէտով անգլօ-սաքսոն ցեղն ունի իռլանտացի ցեղին վրայ, սա յետ այսօրիկ լաւագոյնս կարէ պահպանել ինքզինքը, շնորհիւ այն ազատական աշխարհավարութեան որ Իռլանտայի նկատմամբ ի գործ դրուի ի Լոնտոն եւ ի Տըպլին : Թէ մինչեւ ո՛ր աստիճան պիտի ստուգուին բոլոնիացի հայրենասիրաց այս հաշիւներ, խնդիր մ'է զոր անշուշտ հետաքրքրութեամբ պիտի դիտեն եւրոպական քաղաքականութեան ուշադրութիւն ընծայող անձինք :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ընդերկար զբաղեցաւ գաւառներէն հասած գիրերով եւ յարաբերական ու ներքին խնդրովք, որոց թիւն մինչեւ 40-50 կհասնի : Ժողովին մանաւորապէս ինկատի առաւ Մշոյ այլեւայլ կողմերէն եկած թուղթերն, յորս բաւական ծանր ամբաստանութիւններ պարունակուած են, եւ տնօրինութիւններ ըրաւ՝ առ Բ. Դուռն միջնորդելու համար :

Քաղաքական ժողովն, երէկ, Տփղիսի ազգային կալուածոց հոգաբարձութեան ալ՝ որ ի Պօլիս, վերակազմելէն եւ հաստատելէն յետոյ՝ Կրօնական ժողովոյ հետ խառն նիստ գումարելով, բայց յայլոց՝ հետագայ որոշումներն ըրաւ :

1. — Երուսաղէմայ պարտուց բարձման յանձնաժողովն՝ որ յատկապէս հրաւիրեալ էր, երէկ խառն ժողովոյ ներկայացաւ, եւ խորհրդակցեցաւ պարտուց բարձման միջոցներուն, եւ Ազգային Ժողովէն Քաղաքական Ժողովոյ հաղորդեալ որոշման գործադրութեան եղանակին վրայ : Ա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

66

ԽԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Զ.

ԸՆԿԵՑ ԾՈՒԴԱՆԻ ՄԷՋ

— Բոլորովին սխալ է ձեր ենթադրութիւնը, պատասխանեցի ես։— Ձեզանից բաժանուելուց յետոյ, եթէ դուք յանձնել էիք «էշի ականջին» լրտեսել իմ գործողութիւնները, — այն ես պէտք է լաւ յայտնի լինի ձեզ, որ այն աղջիկը ձկնորսի խրճիթից ոչ մի տեղ չէ հեռացել, ուրեմն եւ չէր կարող մասնել ձեզ :

— «Էշի ականջը» դատ բեզ ձըկնորսի խրճիթում քո բացակայութիւնից երկու օր յետոյ . նա չէր կարող տեղեկութիւններ հաւաքել, թէ մինչեւ այնօր թէ դու եւ թէ այն աղջիկը ինչպէս էիք անցուցել :

Մեր վիճաբանութիւնը քաւոր Պետրոսի հետ տեւեց երկար, ես դարձեալ չը կարողացայ համոզել նրան, թէ Նէնէն մեղաւոր չէր մատնութեան գործի մէջ։ Հանգամանքները ինքն ըստ ինքեան այնպէս էին կազմվել, որ Նէնէի կարծեցեալ վարմունքը հաւանական էին դարձնում։ Այդ անբախտ աղջիկը ընկել էր խաչագողների ձեռքը . Նրան չարչարել էին. Նա սպառնացել էր, եթէ իրան բաց չը թողնեն, կը մատնէ նրանց . այդ երկիւղը առիթ էր տուել խաչագողներին սպանելու նրան . ես ազատեցի նրա կեանքը, եւ մի քանի օրից յետոյ կատարվեցաւ մատնութիւնը, խաչագողներին կալանաւորեցին : Այլ ես ո՞ւմ վրա կարող էին նրանք կասկած ունենալ, եթէ ոչ, կամ իմ, կամ Նէնէի վրա : Քաւոր Պետրոսը թէեւ չէր հաւատում, որ ես կը դաւաճանէի նրանց, այսուամենայնիւ, նա ինձ բոլորովին արդար եւս չէր համարում, յայտնելով նոյն միտքը, որ եթէ ես նրա հրամանը կատարած լինէի, եւ Նէնէին սպանած լինէի, այնուհետեւ այդ դժբախտութիւնը տեղի չէր ունենայ : Նրա բարկութեանը չափ չը կար, թէ ինչպէս ես համարձակվեցայ խաբել նրան : Բայց այդ բարկութիւնը մասամբ մեղմանում էր, երբ նա ի նկատի էր առնում իմ սիրահարութիւնը, որը նրա կարծիքով մինչեւ խելագարութեան էր հասցրել ինձ : Բայց նա, որպէս երեւում էր, դեռ չը գիտէր հօրս հետ իմ հանդիպելը, եթէ յայտնէի, գուցէ բոլորովին կը փարատէի թէ նրա եւ թէ ընկերներիս կասկածը իմ անհաւատարմութեան մասին : Քաւոր Պետրոսը ներող էր, երբ իրաւացի փաստեր էին ներկայացնում. Բայց ես այլ եւս փոյթ չունէի իմ անձը արդարացնելու նրա առջեւ : Նա հեռացաւ, հետեւեալ խօսքերը ասելով .

— Օրէնքի դատապարտութիւնից աւելի հեշտ է ազատել քեզ, բայց ես չը գիտեմ, ինչպէս դու պիտի ազատվես քո ընկերների վրէժխնդրութիւնից...

Այդ խօսքերը սարսափելի էին, սարսափելի էին աւելի այն պատճառով, որ դուրս էին գալիս մի խաչագողի բերանից։ Բայց ես լսեցի խորին արհամարհանքով, եւ այդ աւելի վիրաւորեց նրան : Այդ անգութ մարդը դեռ սիրում էր ինձ, թէեւ թագցնում էր իր սէրը, — դեռ մտածում էր իմ մասին, դեռ հոգ էր տանում իմ վրա : Ես տեսայ, թէ ինչպէս վշտացած կերպով հեռացաւ, գնաց նստեց բանտի մի մթին անկիւնում, եւ գլուխը քարշ գցած, տխուր մտածութիւնների մէջ ընկաւ : Միթէ նա զգո՞ւմ էր, որ ես նրա դատախազութեան թշուառ զոհն էի...

Երբեք չէր պատահել, որ ես այնպիսի համարձակութեամբ խօսէի քաւոր Պետրոսի հետ, որպէս այն գիշեր : Կարծես թէ, յանցաւորի կապանքները մի տեսակ աղատութիւն էին շնորհում նրան : Շղթաների մէջ թէ մեծաւորը եւ թէ ստորադրեալը հաւասար իրաւունք էին վայելում։ Մեր վիճաբանութիւնը թէեւ խիստ տաք էր, բայց անցաւ հանգարտ կերպով, այնպէս որ, մեր միւս ընկերները, որոնք զբաղված էին թըղթախաղով, ոչինչ չը լսեցին : Այժմ նրանք վերջացրել էին իրանց խաղը եւ սկսել էին միմեանց հետ զանազան հանաքներ անել : Ինձ վրա ուշադրութիւն անգամ չէին դարձնում։ Ես խորին զզուանքով լսում էի նրանց զուարճախօսութիւնները :

— Էգուց կը սկսվի մեր հարցաքննութիւնը, ասում էր մէկը, յիշեցնելով քննութեան սկսվելը :

— Տօ, Ցարօ, այդ քանի՞երրորդ անգամն է, որ ատեններից հարցնում են այդ զանգալակները, հարցնում էր մի մանկահասակ խաչագող ծերունի ընկերից, ցոյց տալով նրա շղթաները :

— Սատանան գիտէ, մոռացել եմ հաշիւը, պատասխանում էր ծերունին ինքնաբաւական ժպիտով։

— Դու նրանից այդ հարցրու, թէ քանի՞ անգամ փախել ես «կարմիր տնից», մէջ մտաւ մի կարճահասակ խաչագող :

«Կարմիր տուն» կոչում էին նրանք Սիբիրը :

— Այդ հարցնելու հարկ չը կայ, պատասխանեց առաջինը . — չես տեսնում, հաշիւը ճակատի վրա գրած է . երկու դրոշմ, կը նշանակէ երկու անգամ։

— Այս անգամ երրորդ դրոշմը կը դրվի, պատասխանեց ծերունի Ցարօն, շարունակելով իր ժպիտը . — երե՛ք դրոշմ, վատ չէ, խորհրդաւոր թիւ է :

Այդ ժամանակ դեռ գործադրվում էր այն օրէնքը, որ աքսորականների ճակատի վրա դրոշմ էին դնում :

— Ապա դու ի՞նչպէս փախար բերդից, հարցրեց մէկը իր ընկերից, որին կոչում էին Զաքօ :

— Այդ ի՞նչ մի զարմանալու բան է, պատասխանեց Զաքօն, — շատ հեշտ կերպով : Ինձ դրեցին բերդը : Ընկերս, որ աւելի յանցաւոր էր քան թէ ես, չը բռնվեցաւ : Նա իր հագուստն ու կերպարանքը փոխեց, եւ իրան ձեւացնելով իմ ազգական, յոյլ տուած օրերում գալիս էր ինձ տեսութեան : Ամեն անգամ բերում էր իմ համար սպիտակ հաց եւ այլ ուտելիքներ : Վերջապէս հասաւ զատկի տօնը : Այդ տօնը եւ կալանաւորների վրա թափում է իր ողորմութիւնը : Բարեպաշտ մարդիկ իրանց տան պատրաստութիւնից նրանց համար բաժին են ուղարկում։ Այդ տօնին չը մոռացվեցայ եւ ես : Ընկերս բերեց ինձ համար մի ամբողջ հաց եւ տաք փլաւ : Այդ երկրի հացերը, փառք Աստուծոյ, մեր բարակ եւ թափանցիկ լաւաշները չեն. Նրանք այնքան աւագին են, որ ամեն բան կարելի է նրանց մէջ թագցնել։ Հացի մէջ դրած էր փոքրիկ սղոց եւ մետաքսեայ երկայն պարան։ Առաջինը բաւական էր բանտի լուսամուտներից մէկի երկաթեայ վանդակապատը կտրելու, իսկ երկրորդով այնտեղից ցած իջնելու :

— Իսկ պահապանները չընկատեցի՞ն :

— Զատկի տօնին միթէ կարելի՞ է մի պահապան գտնել, որ հարբած չը լինի :

Այս տեսակ խօսակցութիւններ տեւեցին մինչեւ կէս գիշեր : Ես այլ եւս լսել չը կարողացայ : Մի կողմից յոգնածութիւնը, միւս կողմից հագեկան տանջանքը այն աստիճան թուլացրել էին ինձ, որ երկար արթուն մնալ չը կարողացայ :

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

պա որոշուեցաւ, որ Երուսաղէմայ և Պօլսոյ Ամեն. Ս. Պատրիարքունք Գեր. Տ. Սիմոն և Գեր. Տ. Մատթէոս սրբազաններու հետ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին երթալով՝ վերջին բանակցութիւն մ'ընեն յիշեալ պարտուց բարձման միջոցներուն համար։

2. Բերայի Թաղական խորհուրդն, Շիշլիի ազգային գերեզմանատան շուրջը պատ քաշելու և յարդարելու պէտք տեսնելով՝ Յանձնաժողով մը կազմեր է այս գործը կատարելու համար։ Խորհուրդն իւր այս կարգադրութիւնը Վարչութեան տեղեկագրած և վաւերացնել առաջարկած լինելով՝ Խառն ժողովը քննեց և հաստատեց, սակայն պայմանաւ որ Թաղական խորհուրդն կանխաւ ազգային Վարչութեան ներկայացնէ՝ Յանձնաժողովոյն ընելիք գործողութեանց և ծախուց յատակագիծն։

3. Դատաստանական խորհրդոյ անդամ Արժ. Տ. Կարապետ և Արժ. Տ. Սարգիս քահանայք Կրօնական ժողովոյ անդամ ընտրուած լինելով, նոցա տեղ Դատաստանական խորհրդոյ անդամ կարգեցան Արժ. Տ. Արիստակէս Մամբրէեան և Արժ. Տ. Թադէոս Սիմոնեան։

4. Նախկին Քաղաքական ու Կրօնական ժողովներն ի նորոյ կազմակերպել և տեղեկագրել լինելով, Խառն ժողովը օրինաւոր գտաւ կատարուած ընտրութիւններն, և վաւերացոյց։

5. Խառն ժողովոյ օրակարգին մէջ էր առաջնորդական թափուր վիճակաց խնդիրն, սակայն ժամանակ մնացած չլինելով՝ որոշուեցաւ երկու շաբաթ յետոյ դարձեալ Խառն ժողով գումարել՝ թափուր վիճակաց կացութիւնը քննելու և պատշաճապատշաճ անօրինութիւնն ընելու համար։

6. Կրօնական ժողովոյ անդամ Արժ. Տ. Վահան վարդապետի յանձնուեցաւ քննել՝ Նիկոմիդեան Տ. Ղեւոնդ եպիսկոպոսի ի Պիլէճիկ, Եօզղատ և ի Կիւրին պաշտօնավարութեանց վրայ Պատրիարքարան թափած թէր ու դէմ գրութիւններն, և տեղեկագրել առ Խառն ժողովն։

Ինչպէս ծանուցած էինք, Կաթողիկոսական Յանձնաժողովն երէկ նիստ ըրաւ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, և իւր անդամակիցներէն Գեր. Տ. Մատթէոս Սրբազանի և Վսեմ. Նաւրեան էֆէնտիի յանձնեց՝ իբր տեղեկաբեր պատասխան ու ծանօթութիւն տալ եթէ վաղը Ազգ. ժողովոյ մէջ հարցում տեղի ունենայ կաթողիկոսական խնդրոյ վրայ, և ժողովին ներկայացնել խնդրոյն վերաբերեալ թուղթերն, եթէ ժողովը ուզէ տեսնել։

Տնտեսական խորհուրդն՝ որոյ շաբաթական նստին որոշեալ օրն էր երէկ, չկրցաւ գումարիլ, որովհետեւ Խորհրդոյն անդամներէն միայն Մինաս էֆէնտի Զօպանեան ներկայ գտնուեցաւ, և բաւական սպասելէն յետոյ մեկնեցաւ։ Խորհրդականներէն Խաչիկ էֆէնտի Կամարական ծանուցած էր, թէ բանաւոր պատճառաւ մը հարկադրեալ է բացակայ գտնուիլ։

Մասիս լրագրոյ արտօնատէր Իւթիւճեան էֆէնտի այսօր հարցաքննիչին կը ներկայանայ՝ Կիլիկիոյ Տ Մկրտիչ կաթողիկոսի բացած դատին պատճառաւ։

Գումգափուի դպրի թաղական խորհուրդն հրաժարեր է՝ Փափազեան ժառանգորդաց պարտուց խնդրոյն տակաւին չկարգադրուելուն, և թաղին սահմանին անորոշ լինելուն պատճառաւ։

Արժ. Տ Պօղոս Ծ. վարդապետ Խօլասեան՝ որ Խառն ժողովոյ երէկուան նստին հրաւիրեալ էր ի բացատրութիւն, չէ ներկայացեր երէկ։

Թէքիրտաղի Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Ս. Արքեպիսկոպոս հրաժարագիր ղրկեր է ի Պատրիարքարան։ Կլսեմք, թէ պիտի քաշուի երթայ Ս. Էջմիածին։

Ռոտոսթոյի Թաղական խորհրդոյ Ատենապետ Ռ. Յ. Մէհտէրեան և Ատենադպիր Մ. Կ. Գիրազեան էֆէնտիներու ստորագրութեամբ խմբագրութեանս ուղղեալ պաշտօնագիր մը՝ հերքելով Մասիսի 3634 և 3635 թիւերուն մէջ հրատարակեալ անստորագիր նամակի մը պարունակութիւնն ընդդէմ Ռոտոսթոյի Գեր. Առաջնորդին և գլխաւորաբար Ռոտոսթոյի ազգայնոց վերագրեալ անկարգութեան և անտարբերութեան, կը հրաւիրեն յիշեալ նամակագիրը որ եթէ իւր առարկութիւնները ճշմարիտ են, փոխանակ դիմակի տակ ծածկուելու, իւր բուն ստորագրութեամբ հրապարակ ելնէ, ապա թէ ոչ՝ պիտի հարկադրին ի դատ հրաւիրել զինքն «Միանգամ ընդ միշտ ուսուցանելու համար նմա թէ Ռոտոսթոյիք անզգայ և մեռեալ չեն, այլ կ'ապրին տակաւին զգացնելու համար թէ քանի ծանրակշիռ և վտանգաւոր է ժողովուրդի մը պատւոյն հետ խաղալ»։

Տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ չկրցինք ամբողջովին հրատարակել այս նամակն։

Այս առաւօտ տեղւոյս Վանեցի ազգայնոց եկած հեռագրի մը պատճէնն է. — «Այսօր ութ հազար բազմաստորագրութեամբ հեռագիր տուինք Թիֆլիզ, Հայրիկին կաթողիկոսացման համար. հաղորդեցէք ընկերներուդ»։ — (Մշ. Պատրիարքութեան ընկ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Դարասիի (Պայըքեսէր) կուսակալ կարգեցաւ՝ Ամասիոյ նախկին կառավարիչ Աթէֆ պէյ։

Մարտինի կառավարիչ անուանեցաւ՝ Համիտի նախորդ կառավարիչ Հաճի Ալիզ փաշա։

Պօլիի կառավարիչ՝ Մարտինի նախորդ կառավարիչ Իսմայիլ պէյ։

Համիտի կառավարիչ՝ Պօլիի նախորդ կառավարիչ Ալի պէյ։

Առաջին աստիճանի Օսմ. պատուանշան տրուեցաւ՝ Զարին թիկնապահ և պալատան ու կալուածոց վերատեսուչ կոմս Նորիկոֆ Նախզօֆի, Զարին թագադրութեան հանդիսին ժամանակ ընդհանուր արարողապետ կոմս Բահլէնի, Մոսկուայի կուսակալ և Զարին թիկնապահ Վօլկօրոֆ իշխանին և այլոց։

Հաւալէի խնդրոյն համար պատրաստեալ աղերսագիրն երէկ տրուեցաւ Օգոստ. Սուլթանին։ Աղերսագիրն ստորագրած կամ կնքած են 138 վաճառականք և սեղանաւորք։

Ուսումնական և Երկրագործական նախարար Սուպհի փաշա՝ որ քանի մ'օրէ հետէ հիւանդ էր, ապաքինած լինելով՝ երէկ ներկայ գտնուեցաւ նախարարաց ժողովին։

Պարսից Շահին կողմանէ Դարասիի նախորդ կուսակալ Բէհաա փաշայի տրուած Շիրի-Խուրշիտ պատուանշանն առաջին աստիճանի է ըստ Թէրճիմանը-Հաքիքաթի։

Առաջարկութեամբ կուսակալին Պրուսայու, տեղւոյն քաղաքապետական պաշտօնատան վերին յարկը՝ որ յատկապէս Ռոտոլֆ իշխանին ու իշխանուհւոյն համար շքեղապէս պատրաստեցաւ, այսուհետեւ իբրև ասպնջական պիտի մնայ Պրուսա ուղեւորող Եւրոպական բարձրաստիճան իշխանաց համար։

Վեհ. Սուլթանը Օսմանիէի Դ. աստիճանի պատուանշանը շնորհեց բժշկապետ Գ. Ժօզէֆ Լանձօնեի, որ բարեգործական նպատակաւ տրուած բոլոր հանդէսներուն կօժանդակէ միշտ անձնուիրաբար։

Եանեայէն կը ծանուցանեն, թէ համայն Եպիրոսի մէջ մեծ ապահովութիւն կը տիրէ։ Իշխանութիւնք ժամանակին զգուշական միջոցներ ձեռք առած են, որպէս զի առաջիկայ գարնան մէջ չմնան Բաշօ-Վալաքի հովիւներուն ետեւէն, որք այս միջոցներս սովորաբար խմբովին լեռները կելնեն իրենց ոչխարներն արածելու համար։

Համմայ Աթէնքին նախկին Ռոթէլլի գերապատիւն՝ Ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն միոյն ընկերակցութեամբ երէկ առաւօտ Ադրիանուպոլիս գնաց։

Թուրքէ ծանուցանելով թէ Բերայի և Պոլսոյ կողմերն այս օրերս գողութիւնք կը յաճախեն, Ոստիկանութեան նախարարին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

Պրուսայի քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ Ռոտոլֆ իշխանին ու իշխանուհւոյն համար պատրաստուած սենեակներ մինչեւ կիրակի բաց մնացեր է ի տես հասարակաց, և երկուշաբթի փակուեր։

Պետական խորհրդոյ անդամոց միոյն նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողով մը՝ անշարժից ձեռնարկելու բարեփոխելու համար երկու նիստ ընելով՝ որոշեց պէտք եղած տրամադրութիւններն և տեղեկագրեց։ Այս յանձնաժողովոյ անդամք էին Ներքին գործոց նախարարութեան համարակալ Մէճիտատին էֆէնտի, Պօլսոյ ոստիկանութեան վերատեսուչ Ալեաղ էֆէնտի, հիւպատոսութեանց տնօրէն Զիա պէյ, և Ներքին գործոց պաշտօնատան ընդհանուր մարդահամարի վերատեսուչ Զիա պէյ։

Ռուսճուքէն կը գրեն, թէ Պուլկարիոյ Աղեքսանդր իշխանը ճամբայ ելած է Տարմշտատ երթալու համար, ուր ներկայ պիտի գտնուի իւր եղբօր Պադէնպերկի Լուի իշխանին Վիքդորիա իշխանուհւոյն հետ ամուսնութեան։ Պուլկարիոյ զանազան քաղաքաց մէջ խիստ համակիր և ռամկական ցոյցեր եղեր են. գլխաւորաբար Թըրնովայի մէջ ժողովուրդը ձեռքի վրայ տարեր է զինքը։

Պաղտատէն կը գրեն թէ Անգլիական Լինչ ընկերութեան ընդհանուր տնօրէնը, Պ. Ֆէտոսյ, որ 24 օրէ ի վեր Պաղտատ գնացած էր գործոց վարչութիւնն սահմանելու համար, ապրիլ 5ի երեկոյին ինքնինքն սպաննած է, բերնին մէջ ըեվօլվէրի հարուած մը պարպելով։ Այս անձնասպանութեան պատճառն անծանօթ է. կը կարծուի թէ տեսակ մը մելամաղձութեան մէջ կը գտնուէր եղեր Պ. Ֆէտոսյ, որ սակայն ամեն տեսակէտով երջանիկ մարդ մը կը նկատուէր։

Հանքաց և անտառաց վարչութեան պաշտօնեայք որք ցարդ կանոնաւորապէս կ'առնէին իրենց թոշակներն, 3 ամսէ ի վեր չեն առած։

Բօլիի ընդհանուր հիւպատոս Իզզէթ էֆէնտի արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

Արտաքին գործոց նախարարութիւնը մտադիր է օտար տէրութեանց շրջաբերական մ'ուղղելով ուշադրութիւն հրաւիրել կարգ մը օտար հպատակաց վրայ, որք Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ թափառաշրջիկ կեանք մը կ'անցնեն, և որոց նկատմամբ կայսերական կառավարութիւնը պիտի հարկադրի խիստ միջոցներ ձեռք առնուլ։

Մահսուսէի ընկերութիւնը խնդրագիր մը տալով Բ. Դրան՝ առաջարկեց բարձրացնել իր նաւուց երթեւեկութեան գինը։ Այս առաջարկն յղուեցաւ առեւտրական նախարարութեան, ուր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հանրային շահուց վերաբերեալ այս խնդիրը քննելու համար։

Փրէզինէի ի Սէլանիկ հասնող շոգենաւուն մէջ ուղեւոր մը մեռած լինելով, արգիլուեր է յիշեալ շոգենաւուն հետ յարաբերութիւն ընել՝ մինչեւ ցքննութիւն և տեղեկագրութիւն բժշկաց։

Համեայի Մուզի գիւղի բնակիչներէն Թօսունօղլի Հասան աղա մօտակայ գիւղ մը կ'երթար, ամսոյս 16ին, ոչխարի մորթ գնելու համար։ Մանուլի անուն մարդ մը, որ քանի մ'ամիս առաջ մահմեդականութիւնը թողլով յոյն եղած էր, և անոր կ'ընկերանար, ճամբան կռուի բռնուելով՝ ըեվօլվէրի հանեց, երկու հարուած տալով, մին ուսին և միւս ոտքին։ Մարդասպանն անմիջապէս խոյս տուաւ, իսկ Հասան աղա, այդ վիրաւորեալ վիճակին մէջ տուքալ գիւղ վերադարձաւ և մահամերձ վիճակի մէջ է։ Զարագործը դեռ ձերբակալուած չէ։

Յորդանանու ձորին մէջէն ջրանցք մը բանալու խորհուրդն յղացողներն ամսոյ 19ին Լոնտոնի մէջ գումարում մ'ունեցան, յորում Գ. Նիմսօն Բիմպէր այս առաջարկը ներկայեց որ ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ — «Նկատելով որ Ռուսիա վերջերս 15,000,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը կնքած է երկաթուղեաց շինութեան համար, որոց մին Պարսկաստանի մէջէն անցնելով մինչեւ Պարսից ծոցը պիտի հասնի, և ուրիշ մը Պաժաքէն մինչեւ Պաղտատ և Մերվ, առաւել քան երբեք անհրաժեշտ կը նկատեմք որ Անգլիա անմիջական և ապահով պաշտպան մը տայ Հնդկական իշխանութեանց այն կարծեաց որով կ'առաջարկեն Յորդանանու ձորին մէջէն ջրանցք մը բանալ, որով Արեւելքի հետ մեր հաղորդակցութեան ճամբաները պիտի բարւոքին և պիտի ապահովին։ Հետեւաբար ժողովս այն կարծիքն ունի թէ անմիջապէս պէտք է քննել Անգլ-Ամերիկացի և Անգլ-Հնդկաստանցի ձեռնարկուաց կողմէ այս աշխատութեան համար հաշուած ծախքերը։»

Փիլիպէէն յատուկ պատգամաւորութիւն մը եկած է մայրաքաղաքս, Բ. Դրան յայտնելու համար տեղւոյն Մահմետական ժողովրդեան Ալէքօ փաշայի պաշտօնավարութեան դէմ ունեցած գանգատներն։ Պատգամաւորութիւնը նախընթաց օրն իւր տեղեկագիրը մատոյց մեծ Եպարքոսին։

Քարանթինայի վարչութիւնը պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ Պաղտատի Պիսրա սանճագին մէջ [illegible] կոչուած հիւանդութիւնը ծագած լինելով, կայսերական կառավարութիւնն հրաման տուած է Պաղտատի կուսակալին և զինուորական հրամանատարին, որպէսզի հիւանդութիւնն ծագած տանը շրջանակին մէջ առնուի, այն կողմերը ղրկելով քարանթինայի բժշկաց հսկողութեամբ։

Երեքշաբթի օրը Պալըգլըի մարգագետնին մէջ Լամպօ անուն, 40 տարեկան յոյն մը գտնուեցաւ, արիւնլուայ վիճակի մէջ։ Թեւ կողին մէջ ըեվօլվէրի երկու գնտակ խրած էր, բայց դեռ ողջ էր։ Սամաթիոյ հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ ուր խոստովանեցաւ թէ թշուառ վիճակին չհամբերելով անձնասպանութեան դիմած է։ Խեղճ մարդն հիւանդանոցը կը գտնուի այժմ։

Երկու գողթոռանք իրենց խցերնին մէջ ածուխ վառած լինելով անցեալ գիշեր, անոնցմէ մին ծուխէն խեղդամահ եղաւ և միւսն ալ ծանր վիճակի մէջ է։

ՅՈՒՆԱՍԱՆ ԽՆԴԻՐ

Երէկ կէս օրէն յետոյ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանին երկու վարչական մարմինները Տեղապահ Սրբազանին նախագահութեամբ նիստ մ'ըրին, յորում Բ. Դրան վերջերս ի Պատրիարքարան յղած բարձր պիւյուրուլտուին պատասխանել որոշուեցաւ։ Կը յուսանք, վաղուան թուով առաւել տեղեկութիւններ տալ մեր ընթերցողաց՝ յիշեալ նստին վերաբերութեամբ։ Այս պիւյուրուլտուն այն պաշտօնագիրն է, որով Բ. Դուռ կ'ընդունէր նախորդ Պատրիարքին հրաժարականը։

Յունաց հրաժարեալ Պատրիարք Յովակիմ սրբազան անցեալ շաբթու Ռուսիոյ դեսպանատունն երթալով, տեսակցեցաւ Պ. Նելիտոֆի հետ։

Նէօլօղօսի երէկի թերթին մէջ հետեւեալը կը կարդանք.

«Թուրքէ, յետ որոյ մի քանի Փրանսերէն թերթեր հրատարակեցին թէ կ. Պոլսոյ նախկին Ս. Պատրիարքը Տեղապահ սրբազանին նամակ մ'ուղղելով, իւր հեռացման ընթացքը քննելու համար երկու դատական ատեան կազմելը խնդրեց և թէ Ս. Սինոդը Պատրիարքին այս խնդիրն ի նկատ առնելով և ուշի ուշով քննելով Ն. Սրբազնութեան անպարտ լինիլը տեսաւ, որով և քննիչ և դատական ատեան կազմելու պէտք չմնար։

«Այս լուրն երկրորդ մասը բոլորովին անհիմն և անստոյգ է։ Ճշմարիտ է որ Ն. Սրբազնութիւն դատուելու խնդիր մ'ըրած է իւր առ Տեղապահ Սրբազանն յատուկ նամակաւ, բայց Ս. Սինոդի ուշադրութեան արժանի չհամարեց նախկին Պատրիարքին այս առաջարկը, վասն զի եկեղեցական օրինաց և կանոնաց հակառակ վարուած լինելուն համար արդէն դատապարտեալ և իւր Պատրիարքական պաշտօնէն մերկացեալ է։ Ն. Սրբազնութիւն այս առաջարկներով աշխարհն ցուցընել կ'ուզէ թէ ազգային երկու վարչական մարմիններն իբր թէ զինք իւր պաշտօնէն հրաժարեցնելով, անիրաւութիւն մը գործած են, առանց երբեք խորհելու որ այս կերպով իւր դիրքը առաւել դժուարացուցած կը լինի իրեն ծանօթ եղած ինչ ինչ պատճառներուն համար որք առ այժմ են չհրատարակեալ։ Ն. Սրբազնութիւն այն ատեն միայն կրնայ Եկեղեցւոյն ներման արժանանալ՝ երբ խոնարհ և սրտաբեկ զղջմամբ, իւր ցարդ ունեցած վարմունքը փոխէ և իրեն նախորդ արժանայիշատակ պատրիարքաց օրինակին հետեւի։ Անտարակոյս եմք որ Ն. Սրբազնութիւն գիտէ այն օրէնքներ որոց մով Եկեղեցին կը պատժէ սաստկապէս այն անձն՝ եւ մանաւանդ կղերականն, որ իւր վերոյն եւ ձայնին չուզեր հնազանդիլ. . . : Կը փութամք ուրեմն հաւաստել մեր պաշտօնակցաց թէ Ս. Սինոդն ո՛չ միայն անպարտ չէ ճանչցած Ն. Սրբազնութիւնն այլ նաեւ իւր դատուելու խնդիրն ի նկատ առնելու անգամ արժան չէ համարած իրեն։»

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐ

Այս առաւօտեան թղթաբերով մեր ստացած Լոնտոնի և Բարիզի լրագրաց թուականը կը հասնի մինչեւ 27 ապրիլ, այս կիրակի։ Ահաւասիկ վերջին լուրերը.

—Գահիրէէն, 25 ապրիլ թուով, առ Թայմզ. Սուտանի գործոց քաջածանօթ անգլիացի սպայ մը, բարեկամ Կորտոն զօրավարի, կը հաւաստէ ինձ թէ լուրին ստացուցուած է թէ Զէպէհր փաշան այժմ մեքենայութիւններ կը նիւթէ ի Սուտան, և անոր պէտք է վերագրել Խարթումի հիւսիսակողման ցեղերու վերջին ապստամբութիւնն։ — Անհիմն է այն լուրը թէ արդէն որոշուեր է Անգլօ-Եգիպտական բանակ մը ղրկել Սուտան։ — Առաջադրեալ դեսպանախորհրդոյ մասին, հարկ է յիշել թէ անհնար է անջատել Եգիպտոսի ելմտական խնդիրն Եգիպտոսի քաղաքական խնդրէն։ Անհնար է դաշնել ընդհանուր պարտուց յարդարման օրէնքին՝ առանց երաշխաւորութիւն տալու թէ լինելիք կարգադրութիւնը վերջնական պիտի կրնայ լինել, և մի քանի տարիէն նորէն չպիտի փոփոխի։ Ի Սուտան մեծ ծախք պիտի լինի, և այն խնդիր թէ ո՛վ պիտի վճարէ այդ ծախքը՝ կը յարուցանէ քաղաքական խնդիրը։

—Գահիրէէն, 25 ապրիլ, առ Թայմզ. Պէրպէրի հեռագրական պաշտօնեայ մը կը հեռագրէ թէ անհնար է այլ եւս հաղորդակցիլ Խարթումի հետ, և թէ վերջին թղթաբերք վերադարձած են։ Պէրպէրի դիրքն յուսահատական է։ Քօրոսքօ սպառնալեաց ներքեւ կը գտնուի։ Եգիպտական զօրքերը քիչ կորուստով վերադարձան Շէնտիէն։

—Վիէննա, 25 ապրիլ, առ Թայմզ. Ռուս կառավարութիւնն, ընդհ. հիւպատոս Պ. Քոյանտրի միջոցաւ, խնդրեց Պուլկար կառավարութենէն փութացնել Սոֆիայէն ի Ցարիպրոդ երկաթուղւոյ շինութիւնն, որուն համար 83,000,000 ֆր. ծախք պիտի լինի։

—Կ. Պոլիսէն 24 ապրիլ թուով կը հեռագրեն առ Թայմզ, թէ Ռուսիոյ դեսպանն ինչ պահանջեր է, ըստ 43 յօդ. ի Կազմական կանոնագրի, որ Ալէքօ փաշա իւր պաշտօնավարութեան լրմանէն յետոյ առժամեայ կերպիւ չվարէ նահանգին գործերն, այլ յանձնէ ներքին գործոց տնօրէն Պ. Քրէզդովիչի, որ միանգամայն իւր ընտրելին է ի կուսակալութիւն։ Ռուս կառավարութիւնն այս պահանջումն ըրեր է, որովհետեւ կը կարծէր թէ Ալէքօ փաշա Պուլկարաց մէջ հակառուս զգացումներ կը գրգռէ։

—Վիէննա, 26 ապրիլ, առ Թայմզ. Անգլիոյ ծանուցագիրն երէկ յանձնուեցաւ Վիէննայի դահլիճին։ Գերմանիա և Աւստրիա որոշ խոստում չեն տուած Անգլիոյ, զի Եգիպտոսի մէջ երկրորդական շահեր միայն ունին. պիտի սպասեն որ ուղղակի շահ ունեցող տէրութիւնք, այսինքն նախ Ֆրանսա, ապա Թուրքիա և Իտալիա, իրենց կարծիքն յայտնեն։ Ի Վիէննա կը կարծուի թէ Ֆրանսա կը փափաքի որ Դեսպանախորհուրդն Եգիպտոսի ընդհանուր քաղաքական կացութեան վրայ եւս վիճաբանի։ Թէեւ դժուար է զատ ելմտական խնդիրն անջատել քաղաքական խնդրէն, բայց Դեսպանախորհրդոյ իրաւասութեանց այս ընդարձակման անպատեհութիւններն ալ յայտնի են։ Անգլիոյ գործն է Ֆրանսայի հետ համաձայնիլ այս նախապատրաստական կէտերու վրայ։ Անգամ մը որ յայտագիրն որոշուի, Աւստրիա և Գերմանիա պիտի մասնակցին Դեսպանախորհրդոյ։ Ռուսիա եւս ստացաւ Անգլիոյ ծանուցագիրն. անկարելի էր Դեսպանախորհրդէն դուրս թողուլ զայն։ Ռուսիա չուզեց մասնակցիլ վերջին Դեսպանախորհրդին, զի շահ չունէր. բայց Եգիպտական գործոց կարգադրման մասնակցելու իրաւունքէն չհրաժարեցաւ։ Մեծ տէրութիւնք միայն ստացան Անգլիոյ ծանուցագիրն։ Եթէ Դեսպանախորհուրդ գումարի և պարտուց յարդարման օրէնքը փոփոխէ, փոքր տէրութեանց եւս հաւանութիւնն պիտի ուզուի. բայց անոնք ներկայ չպիտի գտնուին։

—Լոնտոն, 26 ապրիլ, առ Թայմզ. Դեսպանախորհուրդն 3-4 շաբաթէն առաջ չկրնար գումարիլ։ Կրանվիլի ծանուցագիրն յանձնուեցաւ Բարիզի, Պէրլինի և Վիէննայի դահլիճներուն։ Այսօր Իտալիոյ պիտի հաղորդուի։ Մի քանի մայրաքաղաքաց մէջ Դեսպանախորհրդոյ նպատակին, իրաւասութեան և գումարման տեղւոյն վրայ բանակցութիւնք կը լինին որք բաւական պիտի տեւեն։

—Գահիրէ, 25 ապրիլ, առ Հավաս. Չհաստատուիր այն լուրը թէ անգլ. կառավարութիւնը վաւերացուցեր է Պէրպէր զօրք ղրկելու որոշումը։ Գահիրէի գործակատար Պ. Էկէրտըն այս իմաստով հրահանգ չէ ընդունած։

—Գահիրէ, 25 ապրիլ, առ Թայմզ. — Խտիվի պալատին մէջ երէկ գումարեալ նախարարաց խորհուրդը 20 վայրկեան տեւեց։ Նուպար փաշա հարցուց թէ երբ Խարթում, Պէրպէր և Տօնկօլա Մէհտիին ձեռք անցնին, ինչ միջոցներ հարկ է ձեռք առնուլ բարեկարգութիւնը պահելու համար ի Վերին Եգիպտոս։ Ներկայ նախարարաց գրեթէ ամենքը պատասխանեցին թէ հարկ է զօրք ղրկել։ Ռիազ փաշա յայտարարեց որ եթէ ոճիրներ գործուեցան, պատասխանատուութիւնն Անգլիոյ վրայ կը ծանրանայ. թէ երկրին մէջ տիրող անկարգութեան, անիշխանութեան և աւաղակութեան պատճառն է Անգլիոյ հետեւած քաղաքականութիւնն, և հետեւաբար այս չարեաց դարմանը գտնելու պարտականութիւնն Անգլիոյ կիյնայ, և ո՛չ Եգիպտոսի։

—Մանչէսթըր Կարտիըն կ'ըսէ թէ Կորտոն զօրավարի բարեկամները կը հաւաքեն այն նամակներ զորս ղրկած է Խարթումէն մեկնելէն ի վեր, հաւաքածոյ մը հրատարակելու համար, որ Սուտանի նկատմամբ չհրատարակեալ խորհրդարանական գրութեանց պակասը պիտի լեցնէ։ Այս նամակներ ստուար հատոր մը չեն կազմեր, բայց ամբողջութիւնը ցոյց կուտայ թէ շատ առիթներով Կորտոն գանգատած է թէ անգլ. կառավարութիւնը կը լքանէ զինք։

—Բարիզ, 26 ապրիլ. Եգիպտական կառավարութեան արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական (հայազգի) Տիգրան փաշա Բարիզ հասաւ երէկ։ Տիգրան փաշա առժամեայ արձակուրդով թողած է իւր պաշտօն, Ֆրանսայի մէջ ամուսնանալու համար, և ի մօտոյ Գահիրէ պիտի վերադառնայ։

—Վիէննա, 25 ապրիլ, առ Թայմզ. Անգլ. ծանուցագիրն և յարակից յիշատակագիրն երէկ Գալնոքի կոմսին յանձնուեցան ձեռամբ անգլ. դեսպան Սըր Բէյճէթի։ Դեսպանախորհրդոյ մասին Բարիզէն տրուած տեղեկութիւնք անճիշդ են։ Յիշատակագիրն Եգիպտական բանակը ջնջելու, կամ Եգիպտոսի պարտուց գլխաւորը դադրեցնելու խօսք չըներ, նաեւ որ և է դրական առաջարկ չներկայեր, այլ կ'ըսէ թէ որոշուելիք միջոցներ տէրութեանց խորհրդակցութեան առարկայ պիտի լինին։ Եգիպտական նոր փոխառութեան համար կ'ըսէ թէ 8 միլիոն անգլ. ոսկի պէտք է լինի։ Ծանուցագիրն ալ կը սկսի բացատրելով Եգիպտոսի ելմտական դժբախտ կացութիւնն, որ ցոյց կուտայ պատճառներն, և կը վերջանայ՝ ի Լոնտոն կամ ի Կ. Պոլիս դեսպանախորհուրդ մը առաջարկելով, միմիայն ընդհանուր պարտուց օրէնքին փոփոխման համար։ Գումարման թուական որոշուած չէ։

—Սիմլա, 25 ապրիլ, առ Ռիւդեր. Անգլիոյ-Հնդիկ կառավարութիւնը բոլորովին կը հակառակի Հնդկաստանի գանձէն որ և է գումար յատկացնելու յԵգիպտոս ղրկուած կամ ղրկուելիք անգլ. զօրաց ծախքին։

—Բարիզ, 24 ապրիլ. Պէրլինէն կը հեռագրուի թէ անգլ. ծանուցագիրն ի մասին դեսպանախորհրդոյ շատ կարճ գրութիւն մ'է, և յարակից Յիշատակագիր մը, Եգիպտոսի ելմտական կացութեան վերաբերեալ հաշիւներ տալով, 8 միլիոն անգլ. ոսկւոյ փոխառութեան մը պէտք կը ցուցնէ։

—Գահիրէ, 25 ապրիլ, առ Տէյլի Թէլէկրաֆ. Ասիուտ գտնուող անգլ. զօրաց առողջական վիճակը գոհացուցիչ չէ։ Շատեր տենդէ բռնուած են և ամենքն ալ տաքէն կը նեղուին։ Յաճախ տօթահարութիւնք կը պատահին։ Մեհտիին պատուիրակներէ մին բռնուեցաւ Ասուանի մէջ։

—Լոնտոն, 26 ապրիլ. —Երեսփ. ժողովոյ ապրիլ 21ի նստին մէջ Պ. Կլատըստօն պատասխանելով Պ. Պուրքի, ըսաւ թէ Պէրպէր վտանգի մէջ է, թէ Եգիպտոս այս մասին առաջարկ մը ներկայած է, որուն գոհացուցիչ կերպով պատասխանած է Անգլիա։ Բայց հանրային շահուց համար, կարելի չէ բացատրել բանակցութիւնները։ Կորտոն զօրավարի արդի կացութիւնը մտահոգութիւն չպատճառեր։ Բայց կառավարութիւնը կատարելապէս կը ճանչէ իւր պարտականութիւններ ի մասին Կորտոն զօրավարին ապահովութեան, և զայնս ճանչելով, իւր պարտքն է կատարել, եթէ առիթը ներկայանայ։ (Ժուռնալ տը Տէպա)

—Պէրլին, 25 ապրիլ. առ Ռիւդեր. 15 միլիոն անգլիական ոսկւոյ 5% տոկոսական նոր փոխառութեան ստորագրութիւնն աստ պիտի սկսի ապրիլ 29ին։ Ի հրապարակ հանման գինը պիտի լինի 89, անգլիական ոսկին 20 մարք և 43 բ. հաշուով։ 5 միլիոն ոսկի վերապահուած է ի Պետերսպուրկ ստորագրուելու։ Մնացեալ 10 միլիոնք հրապարակ պիտի հանուին ի Պէրլին և յԱմսդերտամ։ Այս փոխառութեամբ պիտի շինուին 13 նոր երկաթուղիք զորս ցոյց տուած է Ռուսիա։ Կտրօնք պիտի ընդունուին ի հաշիւ ռուսական մաքսատուրց։ Կտրօնք պիտի վճարուին մայիս և նոյ. ամսոց մէջ, ի Լոնտոն, Պէրլին, Փարիզ և Ամսդերտամ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Այս առաւօտ

ԱԺԱՆՍ ՌԻՒԴԵՐ

Լոնտոն 30 ապրիլ.

Սըր Միքայէլ Քոստա, իտալացի երեւելի երաժշտապետն, որ բազում տարիներ տնօրէն եղած էր Լոնտոնի իտալական Օբէրային և հանրային մեծագոյն նուագահանդէսներու, երէկ մեռաւ։

Քրօսթըլ անգլիական պատերազմիկ փոխադրանաւն, երբ Բորդսմութ հասաւ, պաշտօնապէս ընդունեցաւ, թէեւ իւր մէջ Քօլէրայի մի քանի դէպքեր պատահեր էին Սուէզէն յԱնգլիա եկած միջոցին։

Պէրլին 30 ապրիլ.

Զրոյց կը տարածուի թէ իրենց ազատական սկզբունքներով ծանօթ մի քանի անձինք պիտի կոչուին յանդամակցութիւն առաջադրեալ Պետական խորհրդոյ, և ազատական մօտ ինչ ինչ վարչական բարենորոգումներ պիտի ներմուծին։

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ 30 ապրիլ.

Մատրիտէն կը հեռագրեն թէ Սպանիացի ապստամբաց խումբ մը կառավարական զօրաց ձեռամբ ցրուեցեալ եղած է Բիրենեան լերանց մէջ։

Վիէննա, 30 ապրիլ

Ռոտոլֆ իշխանն և իշխանուհին այսօր Վիէննա վերադարձան։

ԴՐԱՄԱԿ ՆԱՒԱՔԻՈՑ ՊՈՐՍԱ
Ղալաթիա, 19 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ
Օսմանեան Փօնտօլիա

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ ....ղ. ն.	9	33 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջը «	9	33
Երէկ Պերայի մէջ	—	
Առաւօտուն բացուեցաւ ...... «	9	32 1/2
Բարձրագոյն գին .... «	9	33
Նուազագոյն .... «	9	32 1/2
Կէս օրին .... «	—	
Փոխառութիւն 1863 .... Փր.	61	
» 1865 .... «	55	
» 1869 .... «	49	
» 1873 .... «	44	50
Պօն տիւ Թրէզօր ...... Անգլ. լիրա	17	75
Բումելի երկաթուղի .... Փր.	47	1/8
Օպլիկասյօն տը Բրիօրիթէ »	375	

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Ոսմանեան Պանք ....Անգ. ոսկի	4	10
Քրէտի ժէնէրալ ...... Օսմ. լիրա	7	23
Պանք տը Բօնս .... « «	6	15
Ռօս. Շանժ է վալ.... « «	3	32
Թրամուէյ .... « «	2	90
Ինիւֆիէ. Եգիպտական	—	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	74	37 1/2
Գիշերը գործ չեղաւ	—	
Այս առտու բացուեցաւ..	—	
Կէս օրին նոյն գին	—	

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի .... ղրշ.	100	—
20 Փրանքնոց .... «	87	24
Անգլ. ոսկի .... «	110	7
Իմփերիալ .... «	51	10
Բօլ էմբերիալ .... «	90	8
Ռուսի թղթադրամ .... «	8	93
Թալեր .... «	19	14
Ֆիօրին .... «	9	07
Մէճ. արծ. (տարբ.) .... «	108	8
Հինգնոց .... «	102	20
Մէթալիք .... «	100	20
Պղինձ .... «	750	—
Թղթադրամ .... «	1800	—
Վեցնոց .... «	102	32

(ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 30 Ապրիլ ժամ 5 վ. 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսօլիտէ գոցուեցաւ....	101 9/16	
Օսմ. « բացուեցաւ....	8 15/16	
« « գոցուեցաւ....	9	
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11 1/8	
« « 1869	10	
« « 1871	67 1/2	
« « 1872	17	
« « 1873	8 7/8	
Փոխառ. 1877	79 1/2	
Պանք Օթօման	16 7/8	
Ռուսական փոխառ. 73	92 3/4	
Եգիպտ. միացեալ (իւնիֆիէ)	67 1/2	
« առանձն. (բրիվիլէժիէ)	90 5/8	
Տայրա Սանիէ	64 1/2	
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	—	
Հունգ. պարտաթուղթ 1877	102 3/4	
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	—	

Վիէննա 30 Ապրիլ ժ 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ	121	60
Օսմ. Երկաթուղի	21	80

Բարիզ 30 Ապրիլ ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4 1/2 % . . . . բաց	108	35
« « 3 % բաց	78	02 1/2
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	9	05
« « գոցուեցաւ քըն. կտ.	9	05
Օսմ. փոխառութիւն 1863	—	
« « 1865	—	
« « 1869	48	—
« « 1873	44	—
Օսմ. Երկաթուղի	46	62 1/2
Պանք Օթօման	673	75
Իւրպէն Լիօնէ ( )	586	25
» Ֆօնսիէ	1321	25
Բաժնետոմս Լիոնի	1255	
Սուէզի ջրանցք	2097	50
Ռուսական 5% 1877ի	95	1/8
Իտալական Ռանթ	95	60
Արեւ. Ռուս. (Ռիւս Օրիան.)	—	—
Եգիպտական միաց. գոց	340	
Սպանիական (արտաքին)	61	2/8
Հունգարական (ոսկի) (քը. կտ.)	103	1/2
6 % Հելլենական	422	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25	16
Օսմ. Րէժիի բաժնեթուղթք		

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ
30 Ապրիլ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթ 5 1/2 %	108	36 1/4
Օսմ. «	8	97 1/2
« Երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ	339	37 1/2

ՄԵՏԷՕՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԱ
1 Մայիս (Ն. Տ.)

	ժ.	վ.
Ծագումն արեգական (Աեբրւոյթ)	5	0
Մուտք « «	6	55
Կէս օր (Միջին ժամով) . . 11	56	55
Կէս օր (ժամ ըստ տաճկաց) .	4	58
Ծագումն լուսնի (Աեբրւոյթ) Ա.	10	34
Մուտք « «	—	

Երեւումն լուսնի Ծ. Լ. 2 Մայիս.

Առաւօտեան ժամը 8 ին

	Հարրդմեթր
Ծանրաչափ (Ծովու երես) . . .	760. 1
Ջերմաչափ	11. 2
Նուազագոյն աստիճան	7 . 6
Բարձրագոյն « իրիկուան	11. 8
Խոնաւութիւն 0/0	58.

Բարձրութիւն անձրեւի 24 ժամու միջոցին. . հազարորդամեթր , 0

Ուղղութիւն հովոյ , հիւսիս. Արեւմտ. ակար :

ԱՊՐԻԼ 30 ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափը թեթեւ մը իջած է Միջերկրականի վրայ . հովը փոփոխական և չափաւոր է Միջերկրականի հիւսիսային կողմը . հիւսիսային արեւմտեան հովը բաւական ուժգին է Միջերկրականի հարաւային կողմն . հարաւային հովը խիստ ակար է Ադրիականի վրայ . հանդարտ օդ յԱրշիպելագոս . հիւսիսային հովը ակար է ի Տարտանէլ, և ուժգին յՕտեսա : Բարեխառնութիւնն է 9 աստիճան ի Բարիզ, ...

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ»

Այս խորագրով մայրաքաղաքիս Մանչեսթր Օբզէրվըր լրագիրը Լոնտոնի թերթէ մը (Տէյլի-Նիւզ) արտատպելով կը հրատարակէ հետեւեալն՝ Հայաստանի մէջ վերջերս գտնուած հընութեանց վրայ, որոց մի մասն ...

Ժ. Պ. ՏԻՒՄԱ

Տիւմայի յուղարկաւորութենէն կը վերադառնամ որ արդարեւ խղճմտավայել չքով կատարուեցաւ, զի հանգուցեալը թատրոնի մ՝ էր գլուխ ...

... Ասոր հետ հաւասարապէս անդ երկրային մեծ Անհունութեան որ գտցես երկնային մեծ Անհունութեան նախադռնեակն է :

(ՖԻԿԱՐՕ)

ՁՄԵՌՈՒԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՔ
(Տե՛ս «Արեւելք» Թիւ 88)

Չ.

«Բեթերպուրկ, մարտ 1877»

«Ահա եկած է այն վայրկեանը որուն կ՛սպասէինք բոլոր մեր ըղձիւք. ընթացքի վերջին տարին աւարտած է . քննութիւններն անցուցինք . մեր վկայականներն ըստացանք : Այնչափ փափաքածիս համար ...

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՎԻՃԱԿ Ի 31 ՄԱՐՏԻ 1884

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղրուշ
Բաժինք—չվճարուած	550,000,000 . —
Առնուլ ի Կ. Պոլիս	94,177,704 . 31
» ի մասնաճիւղս	26,706,362 . 17
Գանձելի փոխանակագիրք	463,635,788 . 05
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական գանձուն—պարտական	579,238,873 . 19
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտական	363,498,857 . 21
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	167,575,431 . 18
Անշարժ և շարժական գոյք	7,145,090 . 25
Զանազանք	4,808,833 . 26
	2,256,784,941 . 25

ՊԱՐՏՔ

	Ղրուշ
Դրամագլուխ	1,100,000,000 . —
Պանքատոմք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս	25,933,100 . —
» » ի մասնաճիւղս	
Վճարելի փոխանակագիրք ի մասնաճիւղս	119,888,652 . 22
Ընթացիկ հաշիւք Կայսերական Գանձուն—պահանջատէր	3,059,851 . 21
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պահանջատէր	571,442,893 . 25
Դրամական Աւանդք որոշ պայմանաժամով	66,620,111 . 25
Պահեստք զանազանք	274,584,218 . —
Վճարելի շահաբաժինք	673,600 . —
Զանազանք	94,582,512 . 10
	2,256,784,941 . 25

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց

Տնօրէն

ԷՄ. ՏԸՎԸ

Ընդհանուր Տնօրէն

Մ. Հ. ՖՕՍԹԷՐ

Պոսթընէն մեզ գրուած նամակէ մը կը քաղենք ,

Ապրիլի 6րդ գիշեր Նիւ–Եորք քաղաքի մէջ սոսկին տեսակէ փոքր շէնքի մը մէջ մինչև կէս գիշեր զբօսնելէ վերջը իւր բնակարանը դարձող Րիւսթէլ անուն մանկամարդի մը վերայ երեք անձինք կը յարձակին և լաւ մը գանակոծելէ վերջ , ոսկի ժամացոյց և շղթայ մը և 84 թալէր ալ գրպանէն կորզելով խոյս կուտան · ոստիկանները կը փնտռուին :

* * *

Հեռագիրը անշուշտ իմաց տուած է ձեզ որ կէն թէ Գերմանիայէն Ամերիկայ եկող Ըռէնիա անուն շոգենաւը խիտ մառախուղի մը միջոցին ապառաժներու զարնուելով խորտակեցաւ և 3 վայրկեան վերջը ընկղմեցաւ 129 նաւաստիք և ճանապարհորդք ծովամոյն ըլլալով : Այս սրտաճմլիկ տեսարանը նկարագրուած է ճանապարհորդներէն մին , որուն ատածին նայելով երբ շոգենաւը ժայռերուն զարնուեցաւ , նաւապետը անմիջապէս հրաման տուաւ մակոյկները իջեցնել և կանայք ու տղաքը ամենէ առաջ ազատել : Այս հրամանը կատարելապէս գործադրուած էր , այսինքն բոլոր կանայք և տղաք և քանի մը ընտանեկան նաւաստիք մակոյկի մը մէջ կը մտնեն և այն վայրկենին որ բոլոր չուանները թող տալով մակոյկը շոգենաւէն պիտի հեռանար իւր 70ի մօտ անձեր և անօգնական պարագաներովը , նոյն վայրկենին շոգենաւը կ՚սկսի յատակը իջնել , և այս այնչափ անակնկալ արագութեամբ տեղի կ՚ունենայ որ նաւաստիք ժամանակ չեն ունենար վերջին չուան մը ևս կտրելով ազատել մակոյկը , զոր շոգենաւին հետ յատակը կ՚իջնէ ճիշդ այնպէս ինչպէս տերեւ մը օդին մէջ դառնալով դառնալով երկիր կը հասնի :

Այս դժբաղդ վտանգի հետ անմեկնելի զուգադիպութիւն մը կայ որ ցարդ ոչ ոք կարող եղաւ գտնել պատճառը , և այս ալ սա է թէ մինչև այսօր ծովէն հանուած դիակներուն բոլորն ալ իրենց աչքերուն դնդակները կորսուած են : Թէ ինչպէս պատահեցաւ որ աչքերնին հանուի առանց ուրիշ մէկ անդամներնին վնասուելու , դեռ յայտնի չէ , կերևայ թէ ծովուն յատակը վխտացող ձկնազան կենդանիներու մէկ քմահաճոյքն ըլլայ այս :

Շոգենաւին մէջ երկու ընտանիք կային , որոնք այր և կին ութը զաւակներ ունէին , ասոնց և ոչ մին չէ ազատած , ծովէն հանուած դիակները բոլորն ալ մաքուր հագուստներ հագուած և կօշիկներ ոտքերնին գտնուած են , բայց որովհետև շոգենաւը կէս գիշերէն երեք ժամ վերջը զարնուած է ապառաժներու , բնել է ճանապարհորդաց ննջելու պահուն , ինչպէս բոլորն ալ մաքուր հագուած կը գտնուին , այս ալ զարմանալի է :

ԱԶԳ. ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ԽԱՍԳԻՒՂԻ

Խասգիւղի Ազգային Խնամակալութիւնն շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ թէ հետևեալ նուիրատուութիւնք եղած են իրեն այս անգամ:

Նորին Բարձր Սրբազնութիւնն Ամեն. Տ. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հայրն մեր, որ Խնամակալութեանս հաստատութենէն ի վեր իւր բարձր աջակցութիւնն ու նըպաստներն չէ զլացած մեզ երբէք , այս տարի ևս իւր առատ նուէրներով բարեհաճած է սփոփել գիւղիս աղքատներն :

Նմանապէս ազգային երեւելի վաճառականներէն Մեծ. Յակոբեան Միքայէլ և Կիւմիւշկէրտան Տիգրան էֆէնտիներն , որոց ազգին մատուցած բարիքներն ծանօթ են ընդհանուր Հայութեան , ինչպէս ամէն տարի՝ այս տարի ևս բարեհաճեցան առատօրէն նպաստել Խնամակալութեանս :

Նոյնպէս ազգային պատուաւոր վաճառականներէն Մեծ. Շամտանճեան Գըրիգոր էֆէնտի բարեհաճեցաւ նուիրել իւր տարեկան նուէրն 100 դահեկան արծաթ :

Մեծ. Լեւոն	էֆէնտի	Փափազեան	120
» Եղիա	»	Շահպազեան	108
» Կարապետ	»	Ինճիճեան	100
Ազն. Տ. Մարիամ		Խոփլեան	70
Վսեմ. Յակոբ	էֆ.	Նորատունկեան	40
Մեծ. Յովսէփ	»	Գավաֆեան	40
» Եղիա	»	Տէմիրճիպաշեան	20
» Մարտիրոս	»	Փափազեան	20
» Միհրան	»	Սիմէօնեան	20
Գոլոյ մաքսատան բեռնակիր եղբարք			50
Խասգ. սաֆրա մախլուճիսի		»	20

Խնամակալութեանս նախկին անդամներէն Մեծ. Սարրաֆեան Յարութիւն էֆ. իւր բարի սովորութեան համեմատ այս տարի ևս բարեհաճեցաւ նուիրել 60 հօխայ միս : Մեծ. Յարութիւն էֆ. Ալլահվերտեան 1 ընտիր ոչխար . Մեծ. Սարգիս էֆ. Բամպուքճեան բարեհաճեցաւ ինչպէս անցեալ տարի՝ այս տարի ևս 400 հատ հաւկիթ իւր կողմանէ նուիրել և 600 հատ ևս հետևեալ Մեծ. անձերէն հաւաքելով յղարկել: Աւետիս էֆ. Գորտաշեանէ 100 . Մակարոս էֆ. Հէքիմեանէ 100 . Յարութիւն էֆ. Հէքիմեանէ 100 . Կարապետ էֆ. Ձէրէճէրեանէ 100 . Նշան էֆ. Փանոսեանէ 100 . Խաչատուր էֆ. Գափլանեանէ 50 . Յակոբ էֆ. Գավլանեանէ 50 հատ :

Ապուխտավաճառ ազգայնոց Ընկերութեան Գործակից ժողովոյ Ատենապետ Մեծ. Շալճեան Յակոբ էֆ. բարեհաճեցաւ իւր արհեստակից Պատ. ընկերներէն հաւաքելով դրկել 65 հօխայ ապուխտ և 20 հօխայ պանիր :

Մեծ. Հայրապետեան Կարապետ էֆ. ինչպէս ամէն տարի՝ այս տարի ևս բարեհաճեցաւ նուիրել 320 դրդ. Պէյլիկի հաց :

Այս առթիւ Խնամակալութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ նաև թէ ազգային ճարտար բժիշկներէն Մեծ. Տոք. Տիրան էֆ. Գափամաճեան իւր յատուկ բարեսրտութեամբ բարեհաճած է ձրիապէս դարմանել գիւղիս համայն աղքատներն ամէն անգամ որ հրաւէր ընդունած է Խնամակալութեանս կողմանէ :

Պարտ անձին կը համարինք նաև մեր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել հրապարակաւ համայն Մեծ. Բաժանորդաց , որք յօժարութեամբ կը նպաստեն մեր գործոյն :

Շնորհակալութիւն նաև գիւղիս Տիկնանց այն դասուն որ սիրով պատասխանած է մեր վերջին հրաւէրին և փութացած է առատ բաժիններով նպաստել աղքատաց :

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Ազգ. Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Լեւոն Հաճեան Սարգիս Ս. Պէրպէրեան
17 ապրիլ 1884
Խասգիւղ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Թէև այս խրատի եղանակն անցաւ , բայց կրնաք խիստ լաւ օգտիլ անկից յառաջիկայ ձմրան համար :

Ձեռքերնիդ անցած բոլոր նարինջի կեղեւները պահեցէք , և ապա մօտի լայնութեամբ կտրելով , չորցուցէք : Ասոնցմով կրնաք դիւրաւ կրակարանը վառել . Նարինջին կեղեւները կպչուն և սաստիկ բոց մը կարտադրեն , որով խոյն կը բռնկին կրակարանին փայտերը կամ ածուխները:

ՆԱՐԴԱՅԼՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԼՔ

Կը փութամ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ Պոլսոյ կամուրջին մօտ ի Վալիտէ խան թիւ 16 . ԼԻԳՈՒԱԼ անուամբ խանութ մը բացած եմ , ուր ամեն տեսակ ընտիր նպարեղէնք և ուտելիք կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ :

Այս վաճառատան բոլոր ապրանքներն իրենց գներու չափաւորութեամբ և տեսակներու զանազանութեամբ ընտիր են :

Պատուարժան Հասարակութիւնը կրնայ ապահով ըլլալ թէ ամեն փոյթ և խնամք պիտի տարուի մեր բոլոր յաճախորդները գոհացնելու համար :

ԹՈՎՄԱՍ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Գրեց
Գրիգոր Զիլինկիրեան

Կը ծախուի Յ. Զիլճիրճեան գրատուն Մահմուտ փաշա թիւ 239 ,
Գին 10 դահեկան
Կը գտնուի նաև Բերա Վէյսի գրատունը :

ԳԱՐՆԱՆ ՄԻ ԱՍՈՒՊ
ՆՈՐԱՎԷՊ
Գրեց. Օր. Մեռէլ

—

Զմիւռնիա , Տպագրութիւն Մ. Մամուրեան . Կը գտնուի Պոլսոյ հոյ գրավաճառաց քով :

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարըն պիր սէնէլիք խարճըն իչուն լուզում կէօրինէն չէքերին պէհէր ճէպէտ գըյէտի իւչ զուրուշ օն փարայա Թալիպի ուգէրինտէ օլուպ , գարարը գաթիսի իջրա նիսանը րումինին եիկիրմի տէօրտիւնճի սալը կիւնի միւրիւնէճէյինտէն՝ Թէնզիլէն իթա իթմէյէ Թալիպ օլանլէրին եէվմի մէզքիւրտէ խազինէի խասսայի չահանէյէ պուլունմալէրի իլան օլունուր : 1—3

1300 Նիսան 18

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
ՇԱՀԱՆԷ

Երզագ անպարըն պիր սէնէլիք խարճըն իչուն լուզում կէօրինէճէք Մըսըր վէ Ճէնովա պիրինճլէրինին միւնագասասըյլա իչրա նիսանը րումինին եիկիրմի պիրինճի ճումա իրթէսի կիւնի պաշլանաճաղընտան՝ իթա իթմէյէ Թալիպ օլանլէրին եէվմի մէզքիւրտէ խազինէի խասսայի չահանէյէ պուլունմալէրի իլան օլունուր : 1—3

1300 Նիսան 17

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ
ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախլէր իչուն միւպայեա օլունաճագ սէպզէնին միւնագասասընա իչրա նիսանը րումինին օն տօգուզընճը փէնշէնպէ կիւնի պաշլանաճաղընտան իթա իթմէյէ Թալիպ օլանլէրին եէվմի մէզքիւրտէ խազինէի խասսայի չահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր : 3—3

300 Նիսան 15

Արտօնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՁԱՐԵՀ
Գալաթիա, Քիւրէքճիլէր փողոց, Թիւ 41

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1884 ԱՊՐԻԼ ԱՄՍՈՅ

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	33	28	21	18	23	25	22	4	17	33	32	2	23	28	21	18	22	17	23 բ	2	15	33	25	4	32	2	28	23	25	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Ս. Քավար	—	—	—	—	—	—	—	—	12 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 15	—	—	—	—	—
Բ. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	12 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 23	—	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	—	—	11 45	—	—	—	—	1 03	—	—	—	—	—	2 15	—	—	—	—	—	—	4 15	—	6 15	8 33	—	—	—	—	—
Մէզ. պուրնու	—	—	—	11 49	—	—	—	—	1 07	—	—	—	—	—	2 19	—	—	—	—	—	—	4 19	—	6 19	8 37	—	10	—	—	—
Պէօյիւք տէրէ	—	—	—	11 53	—	—	—	—	1 11	—	1 30	—	—	—	2 23	—	—	—	—	—	—	4 23	—	6 23	8 41	8 45	10 04	—	—	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	—	12 04	—	—	—	—	1 19	—	1 41	—	—	—	2 34	—	—	—	—	—	—	4 34	—	6 54	8 52	8 56	10 15	—	—	—
Պէյքօզ	—	—	—	—	11 45	—	—	—	—	—	1 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 15	6 43	9 1	9 5	—	—	—	—
Իւն. պահչէ	—	—	—	—	11 52	—	—	—	—	—	1 58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 22	6 50	—	9 12	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	—	—	12 15	—	12 20	—	—	1 33	—	—	—	—	1 35	2 45	—	—	—	—	—	—	4 45	—	7	9 13	—	10 26	—	—	—
Բ. թչ. մահա.	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 30	—	—	״	—	—	—	—
Ստէնիա	—	—	—	—	—	12 27	—	—	—	—	—	—	—	1 42	2 52	—	—	—	—	—	—	4 52	—	—	״	—	—	—	—	—
Էմիրկեան	—	—	—	—	—	12 32	—	—	—	—	—	—	—	1 47	2 57	—	—	—	—	—	—	4 59	—	7 09	9 22	—	10 35	—	—	—
Գօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	12 35	—	—	—	—	—	—	—	1 50	3	—	—	—	—	—	—	5 02	—	—	9 2[illegible]	—	—	—	—	—
Քանլըճա	—	—	—	—	12 08	—	—	—	—	—	2 12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 38	7 23	—	9 26	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	—	—	—	—	12 43	—	—	—	—	—	—	—	1 58	3 08	—	—	—	—	—	—	5 10	—	7 27	9 33	—	10 45	—	10 50	—
Ա. Հիսար	—	—	—	—	12 14	—	—	—	—	—	2 18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 44	7 36	—	9 32	—	—	—	—
Քանտիլլի	—	—	—	—	12 20	—	12 20	—	—	—	2 25	1 20	—	—	—	—	2 30	—	—	3 30	—	—	4 50	7 42	—	9 39	—	10 30	—	—
Վանի քէօյ	—	11 15	—	—	—	—	12 26	—	—	—	״	1 26	—	—	—	—	2 36	—	—	3 36	—	—	4 55	—	—	9 45	—	—	—	—
Պէպէք	11	—	11 45	—	—	12 51	—	—	—	12 55	—	—	—	2 06	3 16	2 10	—	—	3 15	—	—	5 18	—	—	9 41	—	—	—	—	11 10
Արնաւուտ քէօյ	11 07	—	11 52	—	—	—	—	12 25	—	1 02	—	—	1 35	—	—	2 17	—	2 50	3 22	—	4	5 25	—	7 52	9 48	—	10 58	—	—	—
Չէնկէլ քէօյ	—	11 22	—	—	—	—	12 35	—	—	—	״	1 35	—	—	—	—	2 43	—	—	3 45	—	—	5 05	8	—	9 52	—	—	—	—
Քուրու չէշմէ	11 14	—	11 59	—	—	—	—	12 33	—	1 09	—	—	1 45	—	—	2 24	—	2 58	3 29	—	4 08	5 32	—	—	9 55	—	—	—	—	—
Պէյլէր պէյի	—	11 29	—	—	—	—	12 39	—	—	—	״	1 39	—	—	—	—	2 49	—	—	3 49	—	—	5 10	8 06	—	9 58	—	—	—	—
Օրթա քէօյ	11 22	—	12 07	—	—	—	—	12 42	—	1 17	—	—	1 52	—	—	2 32	—	3 07	3 37	—	4 16	5 40	—	8 15	10 3	—	11 10	—	—	—
Քուզկունճուք	—	11 35	—	—	—	—	12 46	—	—	—	״	1 46	—	—	—	—	2 56	—	—	4 06	—	—	5 17	8 24	—	10 5	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	11 30	—	12 15	—	—	—	—	12 58	—	1 25	—	1 56	2 07	—	—	2 40	—	3 16	3 45	4 16	4 24	5 58	—	8 34	10 11	—	11 18	—	—	—
Իսկիւտար	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	״	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 25	8 44	—	10 13	—	—	—	—
Քապաթաշ	—	11 47	—	—	—	—	—	—	—	1 34	—	—	—	—	—	—	—	—	3 54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋ	11 45	11 55	12 30	12 50	1 05	12 20	1 02	1 08	2 08	1 42	3	2 11	2 18	2 35	3 45	2 55	3 12	3 31	4 02	4 31	4 39	6 05	5 40	0 59	10 26	10 28	11 33	11 —	11 20	11 40

━━ Այսպէս նշանով ժամերը կը նշանակեն հաղորդակցութիւն երկու շոգենաւուց : ա. Ուրբաթ օրերը միայն : բ. Բացի ուրբաթ օրերէ :
ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ. Ի բաց առեալ շոգենաւուց մեկնելու ժամերն , մնացորդ ժամերը փոփոխութեան ենթակայ են դէպ օդի կամ այլ պատճառաւ :

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԹԻՒՔ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ՆԱՒԱՄԱՏՈՅՑՔ	33	28	21	2	23	18	4	22	33	17	25	23	2	18	32	22	28	23	25	18	4	17	33	22	32	23	25	21	28	4
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ	12	12 15	12 45	12 45	1 05	1 40	1 45	2 15	2 30	2 20	2 30	2 45	3 15	3 30	5	6 45	8 15	9 30	9 50	10 15	10 30	10 30	10 40	11 05	11 10	11 10	11 05	11 40	11 45	12
Քապաթաշ	—	—	—	—	—	—	1 55	—	—	—	—	—	—	—	5 10	—	—	9 40	—	—	—	—	—	11 15	—	—	—	11 50	—	—
Իսկիւտար	—	12 20	—	—	—	—	1 59	—	—	—	2 45	—	—	—	—	6 59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Պէշիկթաշ	—	—	1	—	—	—	2 09	—	2 45	—	—	—	—	—	5 14	7 09	8 29	9 49	10 05	—	10 45	—	10 55	11 24	—	—	11 45	—	12 —	12 15
Քուզկունճուք	—	12 36	—	—	—	—	2 19	—	—	—	2 51	—	—	—	—	7 19	—	9 59	—	—	—	—	11 05	—	—	—	—	12 02	—	—
Օրթաքէօյ	—	—	1 08	—	—	—	2 25	—	2 53	—	—	—	—	—	5 22	7 25	8 37	—	10 13	—	10 53	—	—	11 32	—	—	—	—	12 08	12 25
Պէյլէր պէյի	—	12 45	—	—	—	—	2 28	—	—	—	2 58	—	—	—	—	7 28	—	10 06	—	—	—	—	11 12	—	—	—	—	12 09	—	—
Քուրու չէշմէ	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5 31	—	—	—	10 22	—	11 01	—	—	11 40	—	—	—	—	12 16	12 31
Չէնկէլ քէօյ	—	12 49	—	—	—	—	2 33	—	—	—	3 04	—	—	—	—	7 33	—	10 12	—	—	—	—	11 18	—	—	—	—	12 15	—	—
Արնաւուտ քէօյ	—	—	1 19	—	1 30	—	2 42	—	3 04	2 45	—	—	—	3 55	5 58	7 41	8 45	—	10 29	—	11 09	—	—	11 47	—	—	—	—	12 23	12 38
Պէպէք	12 30	—	—	—	—	2 10	—	—	3 11	—	—	3 15	—	—	5 45	—	8 52	—	10 37	—	11 16	—	—	11 54	—	—	—	—	12 30	—
Վանի քէօյ	—	12 56	—	—	—	—	—	—	—	—	3 11	—	—	—	—	—	—	10 19	—	—	—	—	11 25	—	—	—	—	12 22	—	—
Քանտիլլի	—	—	—	1 15	—	—	2 50	2 45	—	—	3 17	—	3 45	—	—	7 49	—	10 26	—	10 45	—	—	11 31	—	—	—	—	—	—	—
Ա. Հիսար	—	1 06	—	—	—	—	2 58	—	—	—	3 23	—	—	—	—	—	—	—	—	10 51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Բ. Հիսար	—	—	1 54	—	—	—	3 07	—	3 19	—	—	—	—	—	5 52	8	9	—	10 45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Քանլըճա	—	1 11	—	—	—	—	3 16	—	—	—	3 30	—	—	—	—	8 09	—	—	—	10 58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Գօյաճը քէօյ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	11 02	—	—	—	—	—	—	—	—
Էմիրկեան	—	—	—	—	—	—	3 25	—	3 24	—	—	—	—	—	6 03	8 18	9 09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ստէնիա	—	—	1 39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 08	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	—	—	—
Բ. թչ. մահա.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11 13	—	—	—	—	—	—	—	—
Եէնի քէօյ	—	1 27	1 48	—	—	—	3 34	—	3 33	—	—	—	—	—	6 15	8 27	9 18	—	—	—	—	11 18	—	—	—	11 40	—	—	—	—
Իւն. պահչէ	—	—	—	—	—	—	3 44	—	—	—	3 47	—	—	—	—	—	—	—	—	11 10	—	—	—	—	—	11 46	12 15	—	—	—
Պէյքօզ	—	1 21	—	—	—	—	3 51	—	—	—	3 56	—	—	—	6 27	—	—	—	—	11 17	—	11 25	—	—	11 48	11 53	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	1 58	—	—	—	4	—	3 45	—	—	—	—	—	6 36	7 37	9 28	—	—	11 26	—	—	—	—	—	—	12 23	—	—	—
Քիրէճ պուրնու	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12 26	—	—	—
Պէօյիւք տէրէ	—	—	2 03	—	—	—	4 11	—	3 48	—	—	—	—	—	6 46	8 42	9 45	—	—	—	—	11 35	—	—	11 58	—	12 31	—	—	—
Մէզ. պուրնու	—	—	2 07	—	—	—	4 15	—	3 52	—	—	—	—	—	6 50	—	9 49	—	—	11 38	—	—	—	—	—	12 02	—	—	—	—
Եէնի մահալլէ	—	—	2 11	—	—	—	4 19	—	3 56	—	—	—	—	—	6 54	—	—	—	—	—	—	11 45	—	—	12 08	—	12 37	—	—	—
Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 04	—	—	—	—	11 50	—	11 49	—	—	12 12	12 11	—	—	—	—
Բ. Ա. Քավաք	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 12	—	—	—	—	12 —	—	11 53	—	—	12 16	12 18	—	—	—	—

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԻ ԳԻԾ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտ.	11 15	12 —	12 30	1 —	1 30	2	2 30	3 10	3 45	4 30	5 5	5 45	6 20	7	8 10	9	9 45	10 20	10 30	10 40	11 05	11 25	11 45	12 05
Պէշիկթ.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	5 15	— —	6 30	— —	8 20	— —	— —	10 30	— —	— —	— —	— —	— —	
Կամուրջ	11 30	12 15	12 45	1 15	1 45	2 15	2 45	3 25	4 —	4 45	5 26	6	6 40	7 15	8 30	9 15	10 —	10 40	10 45	10 55	11 20	11 40	12 —	12 20

ԿԱՄՈՒՐՋ—ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[4] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	[1] ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջ	11 45	12 —	12 45	1 15	1 50	2 20	2 55	3 30	4 —	4 45	5 30	6 —	7 —	8 15	9	9 30	10 —	10 25	10 45	11 05	11 05	11 50	12 05	12 5
Պէշիկթ.	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	4 10	— —	— —	6 10	— —	— —	9 10	— —	10 10	— —	— —	— —	— —	— —	— —	
Իւսկիւտ.	12 —	12 15	1 —	1 30	2 5	2 35	3 10	3 45	4 20	5 —	5 45	6 20	7 15	8 30	9 20	9 45	10 20	10 45	11 —	11 20	11 20	12 05	12 20	12 20

ԿԱՌԱԲԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒ

ԻՒՍԿԻՒՏ. ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Իւսկիւտ.	2 45	4 —	10	11 15
Գալաթ.	3 —	— —	— —	11 30
Սիրքէճի	3 05	4 20	10 20	— —

ՍԻՐՔԷՃ. ԻՍԿ. ԻՒՍԿԻՒՏ.

	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սիրքէճի	3 15	4 45	10 45	— —
Գալաթ.	— —	5 —	—	11 30
Իւսկիւտ.	4 35	5 15	11 05	11 45

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻԻ ԳԻԾ

ԿԱՄՈՒՐՋ—ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

	[2] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կամուրջէն	1 45	3 15	10 45	
Սալաճաք			10 57	
Հարէմ իսկ.	2 —	3 35	11 —	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ—ԿԱՄՈՒՐՋ

	[1] ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Հարէմ իսկ.	2 —	3 30	11 —	
Սալաճաք	2 07	3 37	11 07	
Կամուրջ	2 20	3 50	11 20	

[1] Բաց ի Հրէից տօն օրերէ. [2] Կիրակի օրն չկայ. [3] Քապաթաշով. [4] Քուզգունճըք.